

ชนิดของการก่อกบฏ

ในบทที่ 3 ที่ผ่านๆ มา เราได้พูดถึงลักษณะและธรรมชาติที่สำคัญของการก่อกบฏ ทั้งในแง่ปฏิฐานและปฏิเสธไว้พอสมควร การที่จะรู้จักการกระทำอันก่อกบฏ สิ่งหนึ่งที่จะขาดเสียไม่ได้ก็คือ ชนิดของการก่อกบฏ ในการแบ่งชนิดของการก่อกบฏจะขอยึดหลักแบ่งตามทัศนะของโทเชน และเขาแบ่งออกเป็น 2 พวกใหญ่ๆ ใดแก่ พวกแรก คือ การก่อกบฏแบบโดยตรงกันแบบโดยอ้อม (Direct And Indirect Civil Disobedience) และพวกที่สอง คือ การก่อกบฏแบ่งศีลธรรมกับแบ่งการเมือง (Moral And Political Civil Disobedience) พวกแรกแบ่งตามการกระทำหรือโดยเนื้อหาของการกระทำในตัวเอง และการกระทำนั้นจะถูกหรือผิดต้องดูที่จุดหมายของการกระทำ ส่วนพวกที่สองดูที่ผู้กระทำ และการจะรู้ว่าผิดหรือชั่วต้องดูที่เจตนาของผู้กระทำว่าเกิดจากแรงจูงใจแบบไหน หรือเกิดจากแบ่งการเมือง การแบ่งนั้นเป็นการแบ่งเพื่อให้เราเข้าใจเท่านั้น เพราะในบางกรณีก่อกบฏที่เกิดขึ้นจริงๆ อาจจะมีสาเหตุเกี่ยวพันกันจนไม่สามารถแยกออกจากกันอย่างเด็ดขาด เช่น การก่อกบฏของ มาร์ติน ลูเธอร์ คิงส์ การกระทำเพื่อต่อต้านกฎหมายแยกผิวและเป็นการก่อกบฏแบบโดยตรง ในขณะที่ตัวมันเองก็เกิดจากแรงจูงใจทางศีลธรรม แม้จะมีการกระทำที่เกี่ยวพันกันอย่างชัดเจนเช่นนั้น การกระทำในตัวเองก็ยังมีส่วนสำคัญพอที่จะแยกให้เห็นได้อย่างชัดเจน ดังนี้คือ

ก. การก่อกบฏแบบโดยตรง กับ การก่อกบฏแบบโดยอ้อม

1. การก่อกบฏแบบโดยตรง

การก่อกบฏที่เกิดขึ้นแต่ละครั้งอาจจัดอยู่ในแบบโดยตรงหรือแบบโดยอ้อม การก่อกบฏแบบโดยตรงนั้น มาร์ค โทเชน เชื่อว่า " เป็นการกระทำที่ตรงการกระทำหลายกฎหมายนั้น และกฎหมายนั้น

ก็คือสิ่งที่ต้องการต่อต้านด้วย " ¹ ส่วน โรเบิร์ต ซี. บอลด์ โกลด์วอเตอร์กับเรื่องที่ว่า " ผู้กระทำ
 โทษอาชญากรรมเห็นว่า กฎหมายที่ห้ามเขาฆ่าฟันหรือการใช้กฎหมายนั้น (ในกรณีของการใช้กฎหมายอาชญา
 วิทยา) เป็นสิ่งที่มีศีลธรรมในตัวเอง " ² และบอลด์โกลด์วอเตอร์อ้างการกระทำเช่นนี้ไว้หลายอย่าง
 เช่น ในกรณีของนางโรซ่า ปาร์กส์ (Mrs. Rosa Parks) ซึ่งเป็นชาวนิโกรคนหนึ่ง นาง
 ไม่ยอมลุกให้คนขาวนั่งบนรถโดยสาร ดังนั้นการกระทำของเธอจึงถูกลงโทษฐานละเมิดกฎหมายแยก
 ผิด (Segregation Law) และถูกปรับเป็นเงิน 10 ดอลลาร์ อีกตัวอย่างหนึ่ง ในกรณีของ
 คอกเตอร์ ลิงส์ คือ ในปี ค.ศ. 1963 ทานโตปูลุกระดมประชาชนต่อต้านกฎหมายแยกผิว โดย
 ถือว่ากฎหมายนั้นผิดศีลธรรม ส่วนโคเฮนโต้ให้ตัวอย่างการคือแหงแบบนั้นไว้ดังนี้ ผคนผิวขาวคนหนึ่ง
 เขาไปนั่งในเบาะที่ผู้โดยสารของชาวนิโกร เพื่อประท้วงกฎหมายแยกผิว หรือประชาชนที่ลงสมัคร
 ลงนามกฎหมายเคมเพอร์ และไม่ยอมรับเท่ากับเจาณาห์ของรัฐ และประกาศตัวเองอย่างเปิดเผย
 ที่จะไม่ยอมไปลงทะเบียนเคมเพอร์ ตามที่กฎหมายได้ประกาศไว้ การกระทำที่เห็นแก่ตัวอย่าง
 มาแล้วนั้น แม้จะแตกต่างกัน แต่ก็เป็นกรกระทำที่ขัดกับกฎหมาย โดยต้องการล้มล้างกฎหมายฉบับ
 นั้น ดังนั้น การต่อต้านแบบนี้เราจึงเรียกว่า " การถือแหงแบบโดยตรง " นอกจากนี้กฎหมายแต่
 การต่อต้านของพวกเขาอาจเป็นการต่อต้านนโยบายหรือมติของรัฐบาล หรือมติขององค์การที่เป็น
 หน่วยงานอิสระที่ดำเนินการแทนรัฐก็ได้ แต่การต่อต้านเช่นนี้หลังจากจะใช้วิธีการโดยตรงไม่ได้
 เพราะนโยบายไม่ใช้กฎหมาย ฉะนั้นพวกเขาอาจจะใช้วิธีการอื่น นั่นคือ การถือแหงแบบโดยอ้อม

¹ Carl Cohen, Civil Disobedience (New York : Columbia University Press, 1971), p.52.

² Robert T. Hall, The Morality of Civil Disobedience (New York : Harper & Row, 1971), p.31.

2. การค้ำประกันแบบโคชออม

การค้ำประกันเพื่อนำไปใช้โดยตรง ก็มีวิธีหนึ่งที่หากเขาอาจนำมาใช้ คือ การค้ำประกันแบบโคชออม การกระทำเช่นนี้ก็เป็นหลายท่านในทัศนะไว้ เช่น โกลเซน และบอลด์ เป็นต้น โกลเซน ได้ในทัศนะไว้ว่า " เขาได้ถึง ส่วนที่เหลือของเขต โดยที่กฎหมายที่พวกเขาขัดกันนั้น เป็นสิ่งอื่นมากกว่าที่จะเป็นสิ่งที่ถูกต่อต้าน " ¹ ส่วน บอลด์ให้ความหมายไว้ว่า

การขัดขืนกฎหมายโดยอาจเหตุผลจากมโนธรรม และกฎหมายที่ถูกขัดขืนไม่ได้มีศีลธรรมในตัวเอง การกระทำนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ เฝ้ารักษา, ต่อต้าน และโฆษณาชวนเชื่อเพื่อตั้งประชาชนให้เขาสำนึก และให้การศึกษาต่อประชาชนที่ยังไม่รู้เรื่อง หรือเป็นการปลุกความรู้สึกทางศีลธรรมของประชาชน ²

เขามองทั้งสองจะมีความคิดที่ต่างกัน แต่เห็นพ้องต้องกันว่า ผู้ค้ำประกันแบบโคชออมต้องเป็นการกระทำที่ขัดขืนกฎหมาย ซึ่งประชาชนส่วนหรือทั้งหมด หรือแม้แต่ตนเองเห็นว่า เป็นกฎหมายที่ข้อธรรมหรือไม่มีศีลธรรม และโกลเซนได้ยกตัวอย่างการค้ำประกันเช่นนี้ไว้ดังนี้ คือ มีพวกหนึ่งต้องการขัดขืนกฎหมายห้ามบุกรุก (Trespass Law) โดยเจตนา และหากเขามีจุดมุ่งหมายเพื่อประท้วงการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ อีกตัวอย่างหนึ่ง คือ การแสดงความเลวร้ายของสงครามเวียดนาม ผู้ต่อต้านได้ใช้วิธีการเปลือยกาย แล้วเดินตามท้องถนน ท้องของผู้ต่อต้านมีป้ายแขวนไว้ ซึ่งมีข้อความว่า " ข้าพเจ้าไม่ลามก แต่สงครามลามก " การกระทำของเขาผิดกฎหมาย เพราะขัดขืนกฎหมายที่ห้ามแสดงสิ่งลามกอนาจาร และสิ่งที่เขาต่อต้านไม่ใช่กฎหมายฉบับนั้น แต่เป็นนโยบายระหว่างประเทศ ดังนั้นจะเห็นว่า การค้ำประกันแบบโคชออม ถือว่าเป็นกลยุทธ์หนึ่งซึ่งจะทำให้แบบโคชตรงไม่ได้อีก ดังนั้น การค้ำประกันเช่นนี้จึงต้องหาสิ่งอื่นเพื่อเป็นบันไดก้าวไปสู่สิ่งที่เขาต้องการต่อต้าน

¹ Cohen, Civil Disobedience, p.52.

²Hall, The Morality of Civil Disobedience, p.31.

แม้การถือแพ่งทั้งสองนั้นต่างกล่าวมาข้างต้นนั้น จะใช้วิธีการที่ต่างกัน หรือสิ่งที่พวกเขา
 ลอตาชนนั้นจะแตกต่างกัน แต่ยังมีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกัน คือ การกระทำของพวกเขาจะขัดแย้งกับ
 กฎหมายบางฉบับ นั่นคือ พวกแรกต่อต้านกฎหมายโดยตรง และกฎหมายนั้นเป็นสิ่งที่พวกเขาต้อง
 การต่อต้าน และอาจจะเห็นว่า กฎหมายนั้นไม่ยุติธรรมหรือผิดศีลธรรม ส่วนพวกหลังจะขัดแย้งกฎหมาย
 เรนกัน แต่กฎหมายนั้นไม่ใช่สิ่งที่พวกเขาต้องการจะต่อต้าน

การถือแพ่งนี้มีผู้ให้นิยามไว้ต่าง ๆ กัน และขอให้เราจงพิจารณานิยามต่อไปว่า การถือแพ่ง
 จารจะเป็นแบบใดบ้าง เช่น

1. การถือแพ่ง คือ การกระทำที่ละเมิดกฎหมายอาญา (Criminal Law) ซึ่ง
 ยู่ละเมิดถือว่ากฎหมายนั้นไม่ยุติธรรมหรือผิดศีลธรรม แม้พวกเขาอาจจะเชื่อว่า กฎหมายนั้นสมเหตุ
 สมผลภายในระบบกฎหมาย
2. การถือแพ่ง คือ การกระทำที่ละเมิดกฎหมายอาญา โดยที่ผู้ต่อต้านเชื่อว่า กฎหมาย
 นั้นไม่สมเหตุสมผล
3. การถือแพ่งคือ การกระทำที่ละเมิดกฎหมายอาญา ซึ่งต่อมากฎหมายนั้นถูกประกาศโดย
 ศาลว่าไม่สมเหตุสมผล

จากนิยามของการถือแพ่งที่กล่าวมาข้างสามแบบนี้ เมื่อพิจารณาให้ดูจะเห็นว่าไม่เปิดโอกาส
 ให้แก่การถือแพ่งแบบโดยอ้อมเลย เพราะผู้ถือแพ่งโดยอ้อมต้องขัดแย้งกฎหมายที่สมเหตุสมผล และทุกคน
 ต่างเห็นว่า เป็นกฎหมายที่ดี แม้นักวิจารณ์ในเรื่องนี้จะพยายามหาหนิยามของการกระทำนี้ แต่พวกเขา
 ก็ยอมรับว่าควรจะมีการถือแพ่งแบบโดยอ้อม

นักวิจารณ์ในเรื่องนี้ต่างเชื่อว่า ต้องมีการถือแพ่ง 2 ลักษณะ และโกลิเฮนให้เหตุผลว่า
 อาจจะมีสถานการณ์หนึ่งที่ผู้ขัดแย้งต้องการ เมื่อการขัดแย้งแบบโดยตรงไม่ได้ เช่น ถ้าสิ่งที่เขา
 ต่อต้านนั้นเป็นการกระทำที่เกี่ยวกับสงคราม หรือปัญหาอื่นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของชาติ และ
 นั้นอาจจะ^{ไม่}เป็นไปให้ที่ผู้ต่อต้านจะละเมิดนโยบายได้โดยตรง¹

¹ Cohen, Civil Disobedience, pp.55-56.

ส่วน ฮอลโลว์เฟ้นะในเรื่องนี้ว่า

การชักชวนจะทำได้โดยตรง ถ้าคนหนึ่งโตแฉงทางศีลธรรมต่อสิ่งที่ไม่ใช่กฎหมาย เช่นใน เรื่องการควบคุมอากาศเป็นพิษ หรือการจัดสรรบ้านอย่างไม่เป็นธรรม และต้องการให้รัฐ ปรากฏกฎหมายขึ้นในเรื่องนี้¹

แม้การถือแหงแบบโคชอ่อมจะเกิดขึ้น แต่เราไม่สามารถจะให้คำตอบชัดเจนลงไปว่า การกระทำนั้นมันต้องชอบธรรมและถูกต้องตามกฎหมายทุกกรณี นั่นคือ เหตุผลที่พวกเขาออกมาอ้าง หรือสถานการณ์ที่พวกเขากระทำอาจจะไม่สอดคล้องกัน อย่างไรก็ตาม เราต้องยอมรับว่า การถือ แหงแบบโคชอ่อมในบางกรณีก็เป็นสิ่งที่จำเป็นได้ เพราะเมื่อต่อต้านแบบโคชตรงไม่ได้ หรือไม่ สามารถทำแบบนี้ต่อไป ก็อาจจะต้องทำแบบโคชอ่อม

การถือแหงแบบโคชอ่อมจะได้อะไร ผลเพียงไร ชอมนั้นกับปัจจัยหลายอย่าง แม้การกระทำนั้นจะ เจริญการ เป็นอย่างใดก็ตาม ก็อาจจะนำไปสู่ผลที่ล้มเหลวได้ ในเรื่องนี้ โทเฮนพยายามชี้ให้ เห็นว่า การถือแหงแบบโคชอ่อมอาจจะต้องประสบปัญหาต่างๆมากมาย ปัญหาแรก คือ การใช้สิ่ง ยุติธรรมเป็นค่านำไปสู่สิ่งที่พวกเขาต้องการต่อต้าน นั่นคือ พวกเขาต้องละเมิดกฎหมายที่ยุติธรรม หรือกฎหมายที่ไม่ใช่โตแฉงทางศีลธรรม การกระทำของเขาอาจจะถูกติเตียน หรือถูกประณามได้ ละนั้น ในเรื่องนี้โทเฮนจึงให้ข้อเสนอแนะว่า ถ้าต้องการให้การถือแหงนี้ชอบธรรมได้ พวกเขาจะ ต้องพยายามหาวิธีไหนทั่วไป เขาใจถึงสิ่งที่พวกเขาต้องการต่อต้าน และเขาได้ให้ความเห็นในความ เป็นธรรมอย่างกลางๆว่า "แน่นอน การถือแหงแบบโคชอ่อมอย่างนั้น ไม่ใช่จะเป็นสิ่งที่ชอบธรรม โคชอย่างอัตโนมิติ แต่กัใช้ว่าจะต้องถูกดำเนินโดยชอชอัตโนมิติ"² แม้ตัวเขาเองจะมีความกติกแบบ กลางๆที่ว่า ถ้าการถือแหงแบบนี้เมื่อมีเหตุผลพอเพียงแล้วก็จะชอบธรรมได้ และก็จะผิดได้ เหมือนกันตามเหตุผลไม่เพียงพอ นอกจากนี้ เขายังได้ให้ข้อคิดเห็นต่อไปอีกว่า การถือแหงอาจจะให้ ได้อะไร ต้องแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับสิ่งที่ถูกต่อต้าน และต้องทำให้ประชาชน เขาใจถึงความสัมพันธ์นั้นเป็นอย่างดี กล่าวคือ กฎหมายที่จะใช้ในการละเมิดต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ถูกต่อต้าน เช่น ต้องการต่อต้านการกระทำสังกรรม ก็อาจจะใช้กฎหมายที่ห้ามการแสดง

สิ่งสำคัญ, อนาคต เป็นคน นอกจากนั้นการชักชวนต้องทำให้จนเป็นที่ยอมรับเหมือนกับงานเทศกาลต่าง ๆ เช่นงานแห่เทียนเข้าพรรษา ขบวนแห่เทียนอาจจะชักขบวนจรวดจรัส หรือฝึกกฎหมายจรัส แต่การกระทำเช่นนั้น เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปในท้องถิ่นนั้น เป็นคน นอกจากนี้เขายังมีความคิดว่า ในบางครั้งความสัมพันธ์ของการค้ำประกันแบบโดยอ้อม กับสิ่งที่ต้องการต่อต้านลวนเป็นชอตกลง ซึ่งตั้งขึ้นมาเพื่อ เป็นจุดหมายของการต่อต้าน แต่สิ่งจำเป็นที่จะให้การกระทำนี้สัมฤทธิ์ผลได้ คือ สิ่งที่เป็นสัญลักษณ์และชอตกลงนี้ ต้องเป็นที่เข้าใจอย่างกว้างในหมู่ประชาชน หายสูญนี้ ความเกียจของดังกล่าวจะต้องไม่เป็นคนละอย่าง ซึ่งเรื่องนี้ยากจะเป็นอย่างอื่นได้¹

เราต้องยอมรับว่า ในทางทฤษฎีอาจจะเป็นไปได้ที่จะทำอย่างนั้นได้ แต่ในทางปฏิบัติการกระทำเช่นนั้นจะทำได้ทุกครั้งหรือไม่ ก็ยังมีข้อสงสัยได้เช่นกัน อีกประการหนึ่ง แม้การกระทำเช่นนั้น จะถูกคองในชกนั้น แต่กัใชวจะนำไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยยิ่งขึ้น เช่นเราอาจจะขึ้นชมการค้ำประกันแบบนั้นในชกประชาธิปไตยแบบเสรีนิยม คือ การต่อต้านเพื่อเรียกร้องสิทธิการก้าแบบเสรี แต่การเรียกร้องเช่นนั้นกัใชวได้บรรลุคมคกคิแบบประชาธิปไตยอย่างไรไม และอีกประการหนึ่ง เราต้องยอมรับว่า ทุกคนใชวจะใช้เหตุผลไคอย่างมีประสิทธิภาพ และการเรียกร้องเช่นนั้นอาจจะล้มเหลวได้เช่นกัน กล่าวโดยสรุป การค้ำประกันไมวจะเป็นแบบโดยตรงหรือโดยอ้อม อาจจะเป็นสิ่งที่ดีสำหรับประเทศที่ไครับเอกรารหรือประเทศที่กัใชวคัคคัค เขาสุระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่กัใชวจะเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับประเทศที่ไคปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์แล้วไม

ข. การค้ำประกันทางศีลธรรม และ การค้ำประกันทางการเมือง

1. การค้ำประกันทางศีลธรรม

การกระทำอย่างหนึ่งนอกจากจะคผลของการกระทำแล้ว สิ่งหนึ่งที่การจะค้ประกอบควยก็คือ แรงจูงใจหรือเจตนา (Will) เบื้องหลังของการกระทำอย่างไคอย่างหนึ่ง แม้จะเกิด

¹ Ibid., p. 53.

จากแรงจูงใจ แลแรงจูงใจนั้นก็ยังประกอบขึ้นด้วยหลักการใดหลักการหนึ่ง ในการที่จะรู้แรงจูงใจของบุคคลอาจจะมีความซุกซน หรือยังไม่มีความแน่นอน อย่างไรก็ตามเราสามารถจะรู้หรือตัดสินเรื่องนี้ได้ เพราะผู้ติดตามมักจะแสดงเหตุผลออกมาให้ฟังใคร่ จากการแสดงเหตุผลของผู้ติดตามเราอาจจะประเมินลักษณะ และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ 2 พวก คือ พวกที่เกิดจากแรงจูงใจทางศีลธรรม กับแรงจูงใจทางการเมือง เช่นในทางปฏิบัตินี้ เรายากที่จะขีดเส้นแบ่งได้อย่างชัดเจนตาม แต่มันก็มีลักษณะเด่นเฉพาะตัวที่เราพอจะเข้าใจได้

การถือแหงทางศีลธรรม เป็นการกระทำที่มีใญ่มุ่งหวังผลทางการเมือง คือ ผู้ถือแหงอาจจะหวังเพียงเปลี่ยนแปลง หรือ ล้มล้างกฎหมาย หรือ นโยบายเพียงบางฉบับ โดยเชื่อว่าผิดศีลธรรม แต่การถือแหงของพวกเขาก็ไม่ถึงขนาดเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของกันส่วนใหญ่ ในเรื่องความดีทั่วไป ฉะนั้นการถือแหง ชนิดนี้จึงเป็นการโต้ตอบโดยตรงระหว่าง หลักจริยธรรมส่วนบุคคล (Personal Ethical Principle) กับ กฎหมายของรัฐที่ขัดต่อหลักจริยธรรมนั้น และหลักการพิจารณาของตัวเองเขาเอง จึงไม่ได้คิดผลของการขัดกัน แต่ที่หลักพื้นฐานนั้น โทเชนได้ให้ตัวอย่างไว้ 2 ตัวอย่างคือ กรณีแรกคือ นาย ราฟ วาลโด อีเมอร์สัน (Ralph Waldo Emerson))โต้ตอบกฎหมายการหลบหนีของทาส (Fugitive Slave Law) เมื่อปี ค.ศ. 1850. โดยกล่าวว่า " โดยพระเจ้า ข้าพเจ้าจะไม่เชื่อฟังกฎหมายฉบับนั้น " อีกตัวอย่างหนึ่งได้แก่ การถือแหงที่เก่าแก่ที่สุด ซึ่งบันทึกใน Exodus

(1:15-20) ว่า

15. ฝ่ายอัครศิษย์ของประเทศอียิปต์ได้รับสั่งแก่แพทยผู้ทรงกรรภชาติเฮบรายคนหนึ่งชื่อ ซิฟรา อีกคนหนึ่งชื่อ พูอาว่า, 16. " เมื่อเจ้าไปทำการผูกกรรภแก่หญิงชาติเฮบราย และเห็นเขาอยู่บนแผ่นดิน (กะดานไฟ), ถ้ากลอกเป็นชาย, ก็ให้ฆ่าเสีย, ถ้าเป็นหญิง, ก็ให้ไว้ชีวิต. " 17. แต่แพทยผู้ทรงกรรภเกรงกลัวพระเจ้า, จึงมิได้กระทำตามรับสั่งของอัครศิษย์ประเทศอียิปต์, แต่ละบุตรชายทั้งปวงในรอดชีวิตอยู่.

¹ พระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับแปลออกจากภาษาเดิมมาเป็นภาษาไทย, 1962, หน้า 88-89.

การไม่เชื่อใจของแพทย์พลุ่กกรรภ ที่ไม่ยอมมาเด็กชายชาว ฮีบรู พวกเขาได้อางเหตุผลว่า "เกรงกลัวพระเจ้า" การกระทำทั้งสองตัวอย่างที่กล่าวมานั้น เราเรียกว่า " การค้อแห่งทางศีลธรรม"

ข. การค้อแห่งทางการเมือง

การค้อแห่งทางการเมือง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาชนส่วนใหญ่ และ การกระทำเช่นนี้ ต้องการผลในที่ชุมชน และ มุ่งหวังให้ประชาชนคล้อยตามความคิดของพวกตน จุดประสงค์ของการกระทำคือ ต้องการล้มเลิก หรือ ใหญ่เหยาย ฉบับนั้นผ่านรัฐสภา (Repeal or Passage of Legislation) และต้องการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาล หรือ ทางด้านการค้า ฉะนั้นการกระทำเช่นนี้ จึงมุ่งหวังที่จะได้รับผลทางการเมืองมากกว่า การค้อแห่งทางศีลธรรม อย่างไรก็ตาม การค้อแห่งทางศีลธรรม ก็ทางการเมืองนั้นย่อมมีความแตกต่างกัน คือ ในขณะที่การค้อแห่งแบบหลัง จำเป็นต้องแสดงออกในที่ชุมชน แต่แบบแรกอาจจะแสดง หรือ ไม่แสดงในที่ชุมชนได้

การค้อแห่งทางการเมือง เป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งในการเมือง กลยุทธ์นี้จะค้อหรือไม่ก็ได้จากผลของการใช้ แต่การค้อแห่งทางศีลธรรมเกิดจากความเชื่ออย่างจริงใจ ทางศีลธรรม และถือวากลยุทธเป็นเรื่องรอง

ชนิดของการค้อแห่งทางการเมือง

การค้อแห่งทางการเมือง มีอยู่หลายชนิดต่างกัน นอกจากจะต่างกันด้านเนื้อหา แล้ว ยังอาจจะใช้ต่างกันอีกด้วย โกลเซน ได้แบ่งชนิดการกระทำนี้ออกเป็น 3 แบบใหญ่ ๆ คือ

- (1) การค้อแห่งแบบบังคับ (Civil Disobedience of Pressure)
- (2) การค้อแห่งแบบเผชิญหน้า (Civil Disobedience of Confrontation)
- (3) การค้อแห่งแบบต่อต้าน (Civil Disobedience of Resistance)

1. การค้อแห่งแบบบังคับ

การค้อแห่งชนิดนี้มีวัตถุประสงค์ ต้องการจะให้สมาชิกรัฐสภา หรือ ผู้นั้นที่มีอำนาจ

เปลี่ยนแปลงความถึกแค้นที่มีอยู่ วิธีการนี้อาจจะใช้พลังของประชาชน เป็นตัวครอง กับ ผู้ทรงอำนาจ และ การคดโกงชนิดนี้อาจจะใช้วิธีการต่อต้านกฎหมาย ที่พวกคดโกงเห็นว่าไม่ยุติธรรมต่อประชาชน ทั่วไป การคดโกงเช่นนี้จะโคผล หรือไม่ยอมขึ้นอยู่ตามกฎหมายที่พวกเขาต่อต้านหรือขัดขืน มันจะ ต้องไม่ยุติธรรมต่อประชาชนอย่างแท้จริง และการที่พวกเขาต้องการต่อต้านกฎหมายนั้นอาจจะเป็นการ กิ่งใหญ่ประชาชนหันมาสนใจ และพิจารณากฎหมายนั้นว่าเป็นอย่างไร นอกจากนั้นการบีบบังคับเช่นนี้ ไม่ใช่เป็นการบีบบังคับร่างกายหรืออาศัยเศรษฐกิจ แต่อาจจะเป็นเรื่องศีลธรรม และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง กล่าวคือ พวกคดโกงเชื่อว่า อำนาจทางการเมืองอยู่ที่ประชาชน หรือผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เมื่อใดที่สมาชิกรัฐสภาทำผิด ในคราวหน้าพวกเขาเหล่านั้นอาจจะไม่ได้รับการเลือกตั้งคราวต่อไป หรือไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนอีกเลย อย่างไรก็ตาม เราต้องยอมรับข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งว่า การบีบบังคับเป็นเรื่องที่ผิด การกระทำเช่นนั้นแม้จะให้ผลในทางดี มันก็ไม่น่าจะมีในระยะยาว ประชาธิปไตย และวิธีการ เช่นนี้อาจจะนำไปใช้บังคับให้ผู้บริหารประเทศที่ปฏิบัติตัวอย่างเที่ยงธรรมได้เช่นเดียวกัน

กล่าวโดยสรุป การคดโกงแบบบีบบังคับ ก็คือ การกระทำที่ใช้พลังของประชาชนเพื่อบีบบังคับให้ผู้มีอำนาจในทางการเมืองต้องยอมรับและปฏิบัติตามพลั้งนั้น

2. การคดโกงแบบเผชิญหน้า

การคดโกงแบบเผชิญหน้า เป็นการคดโกงแบบบีบบังคับชนิดหนึ่งที่ต้องการผลโดยตรง พวกคดโกงชนิดนี้อาจจะเชื่อว่า ผู้มีอำนาจไม่ยอมรับข้อเสนองานที่จะแก้ไขสิ่งที่ไม่ยุติธรรม ทั้งนี้ ก็เพราะพวกเขาเป็นคนชั่ว หรือพวกเขาพยายามบิดเบือนข้อเท็จจริงบางอย่าง ดังนั้น พวกคดโกงจึงต้องแสดงอะไรบางอย่างเพื่อเป็นการชดเชย ต่อผู้มีอำนาจนั้น นั่นคือพวกคดโกงอาจใช้วิธีการขอร้อง และ อ้อนวอนแล้ว แต่ก็ไม่สำเร็จ และพวกเขาต้องแสดงอะไรบางอย่างที่จะทำให้เห็นว่าจะต้องมีการต่อต้านที่รุนแรงกว่าเดิม ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการบีบบังคับให้รัฐต้องปฏิบัติตามมติของทุกคน เช่น การทำให้ผู้นำประเทศ ต้องเผชิญหน้ากับกลุ่มที่ยอมเสียสละชีวิตสังเวยตัวเอง (Self-Sacrificing mass) อีกประการหนึ่งถ้าการคดโกงของกลุ่มนี้ไม่สามารถบรรลุผลได้โดยวิธีการที่ถูกกฎหมายแล้ว พวกเขาต้องใช้วิธีการที่ผิดกฎหมาย (Unlawful act)

แต่ไม่ต้องการช่วยสำรวจ เพื่อก่อให้เกิดเหตุการณ์ เป็นแค่เพียงใหม่การทบทวนนโยบายใหม่อีกครั้ง การคือแพ่งดังกล่าวแล้วนั้น นอกจากจะทำให้เกิดเหตุการณ์ ไม่คาดฝันเกิดขึ้นแล้ว ยังต้องเลือกสถานที่ในการกระทำด้วย นั่นคือ ต้องกระทำในเมืองที่เป็นที่ตั้งของรัฐสภา หรือ รัฐบาลโดยตรง และ อาจจะขยายออกไป ตามหัวเมืองรอบนอกอื่น ๆ ด้วย นอกจากเทคนิคดังกล่าวแล้ว บางครั้งผู้ต่อต้านอาจทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งอยู่ในระหว่างสมัยการรณรงค์หาเสียงต้องมาเผชิญหน้ากับพวกเขา ซึ่งผู้สมัครเลือกตั้งนั้นเป็นคนที่ตำแหน่งสูง ๆ ทางการเมืองนั่นคือ พวกเขาอาจจะขอร้องให้ผู้สมัครนั้นมาปราศรัยต่อหน้าสาธารณชน และทำให้ผู้สมัครนั้นไม่สามารถตอบรับคำเชิญได้ หรืออาจจะสร้างเหตุการณ์ให้ผู้สมัครคนนั้นต้องมาเผชิญหน้ากับผู้ต่อต้าน โดยที่ผู้สมัครคนนั้นเป็นที่สนใจของประชาชนในเวลานั้นๆอยู่แล้ว

กล่าวโดยสรุป การคือแพ่งชนิดนี้ เป็นการบีบบังคับอย่างหนึ่งที่ต้องการจะเผชิญหน้ากับผู้อำนาจทางการเมือง และเป็นการบีบบังคับให้บุคคลเหล่านั้นเกิดความเสื่อมศรัทธาของประชาชนนั่นเอง

3. การคือแพ่งแบบต่อต้าน

การคือแพ่งแบบต่อต้าน คือ การกระทำที่มีจุดมุ่งหมายต้องการเปลี่ยนแปลงกฎหมายหรือนโยบายโดยตรง ในกรณีเช่นนี้ พวกคือแพ่งอาจจะใช้วิธีการใดๆก็ได้ เพื่อให้บรรลุผลตามความต้องการอย่างใดก็ตาม การชักชวนหรือต่อต้านของพวกเขาจะต้องเปิดเผยและมีเจตนาอันแท้จริง ตัวอย่างเช่น การเข้าชักชวนผู้ที่ปฏิบัติตามกฎหมายเกษตรทหาร เป็นต้น นอกจากนั้นพวกเขายังเชิญชวนให้ผู้อื่นไม่ปฏิบัติตามกฎหมายนั้นด้วย และในบางครั้งอาจจะแสดงให้เห็นว่า กฎหมายนั้นไม่ยุติธรรม และไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง และถ้าเป็นไปได้พวกเขายังปรารถนาจะให้กฎหมายถูกลบลงไป

การชักชวนแบบนี้อาจจะมีปัญหาเกิดขึ้นโดยตรงที่ว่า พวกคือแพ่งใช้ร่างกายเข้าชักชวนการกระทำต่างๆ จนในบางครั้งเราอาจจะสงสัยว่า การกระทำเช่นนั้นเป็นการใช้กำลังหรือไม่ แต่กระนั้นก็ตาม โทเซนโคให้ความเห็นในเรื่องนี้ว่า การกระทำเช่นนั้นถือ การคือแพ่งชนิดหนึ่ง แม้ว่า การจลาจลและการปฏิวัติจะทำแบบเปิดเผย หรือเป็นการแสดงออกต่อหน้าสาธารณชนก็ตาม การคือแพ่งแบบนี้ก็อาจที่จะเป็นการจลาจลได้ โดยเขาเองสรุปและให้เหตุผลว่า ผู้คือแพ่งยังเคารพกฎหมาย

มีความซื่อสัตย์ และจงรักภักดีต่อระบบการเมืองที่เป็นอยู่ในขณะนั้น และไม่ต้องการสร้างความ
 เคียดแค้น หรือลบล้างรัฐแต่อย่างใดเลย การที่พวกเขาเข้าชกชกขว้างหรือต่อต้านก็เพราะ พวกเขา
 เขาเห็นว่า เหตุการณ์เช่นนี้อาจจะทำให้ชาติต้องสูญเสียอะไรบางอย่าง แตกมัญหาวา ถ้า
 การต่อต้านเช่นนี้ไม่ไดผล มีใครรับรองได้หรือไม่ว่าเหตุการณ์จะไม่เลวร้ายไปกว่านั้น หรือ
 ไม่ก่อให้เกิดความรุนแรงขึ้น ในอดีตที่ผ่านมา การกระทำอย่างหนึ่งเมื่อไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย
 ที่ตนคิดว่า อาจจะก่อให้เกิดเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น สงครามกลางเมือง, การจลาจล
 การปฏิวัติ และสงครามโลก เป็นต้น

ปัญหาอีกปัญหาหนึ่งในทางทฤษฎี คือ การฝ่าฝืนหรือการต่อต้านเพียงไรจึงเรียกว่า
 การจลาจล และถือว่าเป็นการจลาจล กล่าวคือ เราจะขีดเส้นแบ่งระหว่างการจลาจล กับ การ
 จลาจลชัดเจนลงไปหรือไม่ ใครเห็นว่าการตอบคำถามไม่ใช่เรื่องง่าย แต่เขาเองก็ยัง
 เห็นว่าการจลาจลควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ การกระทำที่เกิดจากมโนธรรมซึ่งทำไปเพื่อส่วนรวม
 และไม่ใช้ความรุนแรง นอกจากนี้ พวกเขาต้องทำไปโดยแสดงให้เห็นว่ายังเคารพรัฐบาลที่ชอบ
 ธรรมตามกฎหมาย เมื่อพิจารณาให้ละเอียดกว่า ในเรื่องนี้ยังมีปัญหา 2 ประการ คือ ประการแรก
 เราอยากที่จะแบ่งเขตระหว่างการกระทำที่เรียกว่า การจลาจลกับการปฏิวัติโดย
 ชัดเจน และประการที่สอง คือ การนิยามการจลาจล ถ้าเรายอมรับว่าการแบ่งเขตโดย
 ชัดเจน เราต้องยอมรับว่าการกระทำใดที่มีความรุนแรงแต่เพียงเล็กน้อยก็ถือว่าเป็นการจลาจล
 เพราะการจลาจลจะไม่ยอมรับการกระทำที่ใช้ความรุนแรงใดเลย ถ้ายอมรับข้อตกลงเช่นนั้นแล้ว
 ขอให้พิจารณาการกระทำของหญิงใหญ่หลายท่านกว่า เป็นการจลาจลหรือไม่ เช่น การกระทำ
 ของกานธี การต่อต้านกฎหมายของท่านไม่ทำให้เกิดความรุนแรงอย่างนั้นหรือ ตรงข้ามเหตุการณ์
 ต่างๆในประเทศอินเดียในขณะนั้นยังมีความรุนแรงเกิดขึ้น เมื่อเปิดข้อนี้การกระทำของท่านก็
 ใช้การจลาจล ดังนั้น การจลาจลอาจจะเป็นไปได้ในทางทฤษฎี แต่ยากที่จะปฏิบัติได้ในสถานการณ์
 ที่เกิดขึ้นจริง การจลาจลถูกนิยามอย่างนั้นอาจจะเป็นไปได้เพื่อหวังผลให้การกระทำนั้นถูกต้องหรือ
 ชอบธรรม จริงอยู่เราอาจจะยอมรับว่าเงื่อนไขเหล่านั้นชอบธรรม แต่มโนหาวา พวกเราสามารถ
 ปฏิบัติตามเงื่อนไขทั้งหมดได้หรือไม่ และจะไม่มีปัจจัยอื่นเกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์หรือ
 ใครบางคนอาจจะยอมรับว่าการจลาจลทางการเมืองเกิดขึ้น แต่เราจะบอกได้หรือไม่ว่าการกระทำ

ตั้งกล่าวจะต้องเกิดจากมโนธรรมเสมอไป และไม่มีอารมณ์แรงเกิดขึ้น หรือไม่ได้เกิดขึ้นจากผล
 ประโยชน์ส่วนตนเป็นสำคัญ และเราต้องยอมรับว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบางอย่างนั้น มนุษย์ได้กระทำ
 ขึ้นโดยไม่ต้องอาศัยมโนธรรม และเรายังยอมรับว่าชอบธรรมได้ เช่นการปฏิบัติอันเรื่องเกียรติ
 ของฝรั่งเศส หรือการปฏิบัติของอเมริกา เป็นต้น และจุดเริ่มต้นของการกระทำดังกล่าวนี้ เกิด
 จากการต่อต้านกฎหมายที่ไม่ชอบธรรม ผลสุดท้าย คือ การปฏิบัติ และการปฏิบัติเช่นนั้นพวกเขาเอง
 ถือว่าเป็นสิ่งชอบธรรม

กล่าวโดยสรุป การคัดค้านจะแบ่งออกเป็นสองพวกใหญ่ๆ ดังกล่าวมาแล้ว ยังมีสิ่งที่น่าสนใจ
 อีกอยู่ การคัดค้านทั้งสองพวกอาจจะใช้เหตุการณ์เดียวกันได้ คือเมื่อใดที่การต่อต้านไม่
 สามารถต่อต้านแบบโดยตรง อาจจะใช่แบบโดยอ้อม หรืออาจจะอ้างหลักศีลธรรม หรือหวังผลทาง
 การเมืองได้อย่างใดอย่างหนึ่ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย